VAVO Rijnmond College

ALBEDA - ZADKINE

HANDLEIDING PROFIELWERKSTUK (PWS)

VWOSNEL/Avond

Schooljaar <u>2019-2020</u>

Inhoudsopgave

DEEL I – DE EISEN
- §1.1 – Het PWS als examenonderdeel blz. 4
- §1.2 – Het onderwerp van het PWS blz. 5
- §1.3 – Procedure opwaarderen HAVO/VWO & VWO/VWO blz. 5
- §1.4 – PWS in deeltijd blz. 6
  - §1.4.1 – In 1 jaar blz. 6
  - §1.4.2 – Verspreid over 2 jaar (tweejarig traject) blz. 6
- §1.5 – De begeleiding blz. 6
  - §1.5.1 – De PWS-begeleider blz. 6
  - §1.5.2 – Coördinatie PWS blz. 6
- §1.6 – Het PWS: een onderzoek met processtappen blz. 7
  - §1.6.1 – Voorafgaande stap: keuze vak/onderwerp blz. 7
  - §1.6.2 – Stap 1: het kennismakingsgesprek blz. 7
  - §1.6.3 – Stap 2: hoofdlijnenschema blz. 7
  - §1.6.4 – Stap 3: het concept blz. 8
  - §1.6.5 – Stap 4: het eindverslag blz. 8
- §1.7 – Producten en inleverdata van de processtappen blz. 9
- §1.8 – De beoordeling blz. 9
  - §1.8.1 – Het toekennen van punten blz. 10
  - §1.8.2 – Gevolgen te laat inleveren eindverslag blz. 10

DEEL II – TOELICHTING OP DE BEOORDELINGSCRITERIA
- §2.1 – De planning en het logboek blz. 13
- §2.2 – Plagiaat en fraude blz. 14
- §2.3 – Citeren, voetnoten en bronvermelding blz. 14

DEEL III - BIJLAGEN
- Bijlage 1 – Beoordelingscriteria per stap blz. 17
- Bijlage 2 – Totaalbeoordeling PWS blz. 22
- Bijlage 3 – Beoordelingscriteria per stap opwaardering PWS blz. 23
- Bijlage 4 – Totaalbeoordeling opgewaardeerd PWS blz. 29

DEEL I

DE EISEN

Inleiding
Om je VWO-diploma te kunnen behalen, moet je niet alleen voldoende resultaat behalen voor de verschillende schoolvakken die op basis van jouw profielkeuze vereist zijn, je moet daarnaast ook een profielwerkstuk (PWS) over een van de vakken uit je pakket schrijven.
Deze handleiding bevat alle belangrijke informatie verdeeld over drie delen over het PWS: lees het dus goed door.

DEEL 1:

In het eerste deel van deze handleiding wordt het volgende uiteengezet:

- de status van het PWS als onderdeel van het examen.
- de achtergrond en de doelstelling van het maken van een PWS,
- de aanpak die daarbij wordt gevolgd,
- de formele eisen die aan het profielwerkstuk worden gesteld,
- de deadlines die in acht moeten worden genomen.

Vervolgens wordt in het tweede deel een aantal van de beoordelingscriteria toegelicht.

In het derde deel zijn de beoordelingsschema's als bijlagen opgenomen.

§1.1 Het PWS als examenonderdeel

Het PWS is een verplicht onderdeel van het schoolexamen. Zonder PWS is het schoolexamen, en dus ook het totale examen, niet afgerond. Het cijfer van het PWS maakt deel uit van het combinatiecijfer op de cijferlijst. Het niet-afgeronde PWS-cijfer mag niet lager zijn dan 3,5. Een 3,5 wordt in het combinatiecijfer afgerond op een 4.

Bij het VWO is het combinatiecijfer het gemiddelde van de vooraf afgeronde cijfers voor het PWS en Maatschappijleer. Ook dit gemiddelde wordt afgerond: een 5,5 wordt bijvoorbeeld afgerond naar een 6 en een 5,45 wordt een 5.

Het profielwerkstuk heeft een studielast van 80 uur en dient te gaan over een of twee vakken uit je pakket, waarbij dat vak in het geval van het VWO minstens 400 studielasturen moet omvatten. In de praktijk komt het erop neer dat alle vakken in je pakket (behalve maatschappijleer of ANW!) in aanmerking komen.

Het is niet toegestaan om een PWS samen met een andere cursist te maken. Ook mag je een PWS niet (af)maken op je vorige school. Als je een onvoldoende heb op je vorige school dus een 5 voor je pws, dan moet je het pws opnieuw maken of upgraden.

§1.2 Het onderwerp van het PWS

Door het schrijven van een PWS leer je inhoudelijk onderzoek te doen en daarover schriftelijk verslag te doen. Omdat dit een vereiste vaardigheid is in vrijwel alle vervolgopleidingen, maakt het profielwerkstuk deel uit van het schoolexamen.

Het onderwerp van je PWS kan verschillen: het kan gaan om een inhoudelijk of technisch onderwerp dat raakvlakken heeft met een van de vakken uit jouw profiel. Binnen dit kader mag je zelf keuzes maken in overleg met je PWS-begeleider.

De onderzoeksvraag van jouw PWS moet een duidelijke relatie hebben met een vak uit jouw profiel. Een docent zal je bij je PWS begeleiden. Voor zover mogelijk zal je een begeleider toegewezen krijgen die inhoudelijk deskundig is op het vakgebied waartoe het onderwerp van jouw PWS gerekend wordt.

In overleg met je PWS-begeleider kunnen voor verschillende vakken aanvullende eisen gesteld worden. Hier volgen enkele voorbeelden:

- Een PWS voor een van de vreemde moderne talen: je mag je PWS in de betreffende taal schrijven, maar dat is niet verplicht. Wel moet een vakinhoudelijk onderwerp met betrekking tot die taal centraal staan; het is dus niet voldoende als het PWS in de betreffende taal wordt geschreven.
- Voor de vakken scheikunde en natuurkunde kan het zijn dat de PWS-begeleider een practicum als eis stelt. Overleg dit samen.
- Voor het vak biologie is een eigen onderzoek, interview of enquête vereist, waarvan je de door jezelf gevonden gegevens in je verslag verwerkt.

§1.3 Procedure voor het opwaarderen van HAVO → VWO

Voor havisten of VWO'ers met een afgerond PWS geldt een aparte procedure en beoordeling. Uitgangspunt is dat zij het eerdere PWS als basis kunnen gebruiken voor het VWO-PWS, mits dit voldoende kwaliteit heeft. De leerlingen maken een afspraak met hun begeleider en sturen daarbij het PWS digitaal toe. Vervolgens volgt in een gesprek de beoordeling over de kwaliteit en wordt vastgesteld wat verder benodigd is om het PWS op VWO-niveau te krijgen. Dit kan verschillen van een extra onderzoek, een verdieping in de literatuur of een andersoortige aanvulling.

In bijlage 3 achteraan deze handleiding staan de beoordelingscriteria van stap 1 t/m 4 inclusief de puntentelling. Een belangrijke stap in de procedure is dat de leerling, na het gesprek over de kwaliteit (stap 1), zelf met een uitgewerkt voorstel komt over hoe de aanvulling tot VWO-niveau bereikt gaat worden (stap 2), inclusief eventuele bronnen en tijdsplanning. Als de werkzaamheden hiervoor zijn uitgevoerd en het PWS voor de eerste keer is aangepast, wordt dit als concept ingeleverd (stap 3). Vervolgens kan er nog één maal een verbeteringsslag worden gemaakt op basis van aanwijzingen en opmerkingen van de begeleider. Dit leidt uiteindelijk tot een definitief PWS (stap 4).

Let op: opwaarderen van HAVO>VWO betekent niet automatisch hetzelfde- of een hoger cijfer!

Procedure voor het opwaarderen van VWO → VWO

Voor leerlingen met een afgerond VWO PWS is de procedure voor het opwaarderen gelijk aan die van de havisten (zie bijlage 3). Ook hier geldt dat opwaarderen niet automatisch leidt tot hetzelfde- of een hoger cijfer!

§1.4 PWS in deeltijd

Als je de vakken uit je profiel spreidt over twee jaar, dan kun je er voor kiezen om je PWS ook in deeltijd te maken.

§1.4.1 - In 1 jaar

Maak je het PWS in het eerste óf het tweede jaar van je opleiding dan gelden de deadlines van de meest recente PWS-handleiding.

§1.4.2 - Verspreid over 2 jaar (tweejarig traject)

Je kunt er ook voor kiezen om je PWS over de twee jaar van je opleiding te spreiden.

In jaar 1 maak je:

- Stap 1 en 2.

In jaar 2 maak je:

- Stap 3 en 4.

Je volgt hierbij de deadlines van de meest recente PWS-handleiding.

§1.5 De begeleiding

Juist omdat van jou verwacht wordt dat je een eigen onderzoek verricht, is het zaak dat je ook feedback krijgt op jouw specifieke onderzoek; de aanpak, uitvoering en het verslag daarvan. Deze taak wordt ingevuld door jouw PWS-begeleider.

§1.5.1 - De PWS-begeleider

Tijdens het schrijven van je PWS word je individueel begeleid. Wat mag je verwachten van jouw PWS-begeleider?

- Je PWS-begeleider is het aanspreekpunt bij vragen over het PWS;
- Je PWS-begeleider zal je tips geven en attenderen op aandachtspunten, zodat je je PWS tot een goed einde kunt brengen;
- Je PWS-begeleider beoordeelt de verschillende stappen die je inlevert en laat je weten op welke termijn je zijn/haar feedback mag verwachten.

§1.5.2 – Coördinatie PWS

Voor algemene vragen over het PWS kun je terecht bij de PWS-coördinator van jouw afdeling.

Voor VWO:
Mw. Dr.B. Sharma (b.sharma@vavorijnmondcollege.nl)

§1.6 Het PWS: een onderzoek met processtappen.

Het maken van PWS is een proces waarin verschillende fasen of stappen worden onderscheiden:

Stap 1: kennismakingsgesprek;

Stap 2: hoofdlijnenschema;

Stap 3: het schrijven van het concept;

Stap 4: het eindverslag.

Het onderscheiden van verschillende stappen dient om jou houvast en structuur te bieden. Daarnaast kun je voorafgaand aan een deadline jouw begeleider om feedback vragen. Het uiteindelijk voor de deadline ingeleverde bestand wordt beoordeeld. Tegen deze achtergrond wordt dan ook de eis gesteld dat je pas aan de slag mag gaan met een volgende stap, nadat je begeleider daarvoor toestemming heeft gegeven (*zie §1.8*) en de voorgaande stappen heeft goedgekeurd.

§1.6.1 - keuze van het vak/onderwerp

Het eerste wat je te doen staat is om te bedenken voor welk vak (en over welk onderwerp) je het PWS zou willen schrijven. Tijdens de intake heb je al voorkeuren opgegeven. Wij proberen om je eerste keuze te honoreren maar dat is helaas niet altijd mogelijk.
Op basis van deze voorkeuren wordt bepaald welke docent jou bij het schrijven van je PWS gaat begeleiden. Zodra dit bekend is gemaakt via de website, dien je zo spoedig mogelijk contact met hem/haar op te nemen voor een kennismakings-gesprek. Verwacht wordt dat je hoofd- en deelvragen paraat hebt (zie stap 1).

§1.6.2 - Stap 1: het kennismakingsgesprek

In dit gesprek bespreek je de meegenomen hoofd- en deelvragen. Daarnaast bespreek je de planning voor het halen van de deadline van stap 2.
Aan de hand van dit gesprek bepaalt jouw begeleider of je een ‘GO’ of ‘NO GO’ krijgt en verder kunt werken aan de volgende stap.

§1.6.3 - Stap 2: hoofdlijnenschema

Na het kennismakingsgesprek begin je aan een kernachtige uitwerking van de deelvragen. Ook maak je nu een planning voor het halen van de deadline van stap 3.

Per deelvraag geef je weer:

- wat op hoofdlijnen (in ongeveer een half tot één A4-tje) het antwoord zal zijn,
- van welke bronnen je gebruik gaat maken bij de volledige uitwerking in stap 3.

Let op: het beantwoorden van een deelvraag op hoofdlijnen vereist dat je de bronnen allemaal hebt gelezen. Onderschat deze stap dus niet.

§1.6.4 - Stap 3: het concept

Het concept is de eerste volledige uitwerking van het PWS.
Ook maak je nu een planning voor het halen van de deadline van stap 4.

Het concept bestaat uit de volgende onderdelen:

- titelpagina;
- inhoudsopgave;
- inleiding;
- kerntekst (de hoofdstukken);
- conclusie;
- literatuurlijst;
- bronverwijzingen (voetnoten);
- tabellen/grafieken e.d.

Het concept is als het ware de proefversie van je PWS. Feedback over je concept neem je mee om stap 4 te maken.

§1.6.5 - Stap 4: het eindverslag

Deze laatste stap is bedoeld om de puntjes op de i (het concept) te zetten: het eindverslag is de definitieve versie van jouw PWS.

§1.7 Producten en inleverdata van de processtappen

Juist omdat het PWS een onderzoek is, waarin verschillende fasen worden onderscheiden, geldt als eis dat je je dient te houden aan het inleveren van de verschillende stappen in de volgorde zoals in deze handleiding wordt beschreven. Je mag pas aan een volgende stap beginnen nadat je PWS-begeleider daarvoor toestemming heeft gegeven en jouw voorgaande stap heeft goedgekeurd.

Hieronder staat overzichtelijk weergegeven wanneer je welke stap van je PWS moet inleveren. Het is van belang om je aan de deadlines te houden, niet alleen omdat hieraan punten worden toegekend, maar ook omdat zo wordt voorkomen dat je het zowel druk hebt met het voorbereiden van schoolexamens alsook met het inleveren van een PWS-stap.

Actie / product	*Uiterste inleverdatum*	*Opmerking*
VOORAF Opgave van vak/onderwerp.	Tijdens de intake	
Stap 1 PWS: Kennismakingsgesprek. Lees §1.6.2 goed	Maak de afspraak **tussen 23-9 en 11-10-2019**. (De indeling van de PWS-begeleiding wordt in week 37 bekendgemaakt).	Eerste beoordeling: maximaal **5** punten GO / NO GO
Stap 2 PWS: Lees §1.6.3 goed	Uiterlijk **maandag 25-11-2019** vóór 16.00 uur. Digitaal inleveren via Apprentice bij je PWS-begeleider.	Tweede beoordeling: maximaal **20** punten
Stap 3 PWS: Lees §1.6.4 goed	Uiterlijk **Vrijdag 31-01-2019** vóór 16.00 uur. Digitaal inleveren via Apprentice bij je PWS-begeleider.	Derde beoordeling: maximaal **30** punten
Stap 4 PWS: Lees §1.6.5 goed	Uiterlijk **maandag 02-03-2020** vóór 16.00 uur. Schriftelijk en digitaal (via Apprentice) inleveren bij je PWS-begeleider.	Vierde beoordeling: maximaal **45** punten

§1.8 De beoordeling

Elke processtap wordt door je PWS-begeleider aan de hand van verschillende criteria beoordeeld. Hieronder wordt uiteengezet welke criteria bij welke stap gelden. Het is plezierig om op voorhand te weten welke criteria gehanteerd worden, omdat je op basis hiervan zelf kan nagaan of het stuk dat je inlevert volledig is. Het is raadzaam om te controleren of jouw stap voldoet aan alle geldende criteria *voordat* je je stap inlevert.
Je dient elke stap digitaal aan te leveren. Je PWS-begeleider laat je weten op welke termijn de ingeleverde stap zal zijn beoordeeld.

Je PWS-begeleider brengt (digitaal of in een gesprek) per stap eventuele aandachtspunten en/of suggesties voor verbeteringen onder de aandacht.

N.B. Je mag pas aan een volgende stap beginnen nadat je PWS-begeleider daarvoor toestemming heeft gegeven en jouw voorgaande stap heeft goedgekeurd.

§1.8.1 - Het toekennen van punten
Bij de beoordeling van de stappen 1 t/m 4 worden punten *voorlopig toegekend*. Pas na inlevering van het eindverslag (stap 4) worden deze scores definitief.

Je moet alle verschillende stappen in de juiste volgorde hebben ingeleverd en gevolg hebben gegeven aan de aanwijzingen van de PWS-begeleider, anders word je eindverslag en daarmee je PWS uiteindelijk niet beoordeeld. Dit betekent dat er bijvoorbeeld geen cijfer aan je PWS wordt toegekend als je slechts de stappen 1 tot en met 3 inlevert, maar inlevering van de laatste stap achterwege laat. Evenmin wordt je PWS beoordeeld als je alleen je eindverslag (stap 4) inlevert óf als je één van de voorgaande stappen niet hebt ingeleverd of zonder toestemming van je PWS-begeleider hebt overgeslagen.

§1.8.2 - Gevolgen te laat inleveren van je eindverslag (stap 4)
Na het verstrijken van de deadline van stap 4 (2 maart 2020 vóór 16.00 uur) **geldt een ander beleid met betrekking tot het te laat inleveren** van je eindverslag (stap 4). Dit beleid is alleen van toepassing op leerlingen die alle voorgaande stappen 1 t/m 3 al hebben afgerond en dus alleen hun eindversie (stap 4) nog dienen in te leveren. Heb je vóór deze datum je eerdere stappen niet correct afgerond met toestemming van je PWS-begeleider, dan vindt er geen eindbeoordeling meer plaats.

Inleveren tussen 3 maart en 23 maart vóór 12.00 uur, 2020:
Voor het PWS kunnen maximaal 100 punten worden behaald (100 punten is het eindcijfer 10). Per week dat je stap 4 tussen 3 maart en 23 maart, voor 12.00 uur 2020 te laat inlevert, kost je dit 10 punten met een maximum van 30 punten.

Inleveren na 23 maart 2020:
Een eindverslag (stap 4) dat wordt ingeleverd 23 maart 2020 (na12.00 uur) wordt niet meer geaccepteerd en dus niet meer beoordeeld! Ook niet als alle voorgaande stappen (stap 1 t/m 3) wel zijn afgerond.
Hierdoor kan er dit schooljaar geen diploma worden behaald. Je zult je in het nieuwe schooljaar moeten inschrijven om je PWS af te ronden. Voor meer informatie hierover kun je terecht bij de coördinator van het versneld examen: dhr. J. Nijenhuis (j.nijenhuis@vavorijnmondcollege.nl) of Dhr A. van der Giessen (A.vanderGiessen@vavorijnmondcollege.nl).

DEEL II

TOELICHTING OP DE BEOORDELINGSCRITERIA

Toelichting op de beoordelingscriteria

In deel III (bijlage 1) vind je de verschillende beoordelingscriteria bij de in te leveren stappen. Bij een aantal van deze criteria is een inhoudelijke uitleg op zijn plaats:

- De planning en het logboek.
- Fraude of plagiaat.
- Citeren.
- Voetnoten (bronvermelding).

§2.1 De planning en het logboek

Bij verschillende stappen worden punten toegekend aan het maken van een planning en een logboek.

Nut en noodzaak van een goede planning
Als een goede planning voor elke stap ontbreekt, dan is de kans groot dat je in tijdnood komt. Dat kan er vervolgens toe leiden dat je punten misloopt ofwel dat je de stap die je moet inleveren niet voldoende hebt kunnen uitwerken, ofwel dat je je stap te laat inlevert. Tips voor het maken van een goede planning:

- Geef weer welke taken je moet verrichten om een stap tot een goed einde te brengen.
- Schat de hoeveelheid tijd die je kwijt bent voor het uitvoeren van de verschillende taken ruim in omdat een taak vaak toch langer duurt dan gedacht of gehoopt had.
- Als je in je planning rekening houdt met een zekere uitloop, dan kun je bij enige tegenslag (bijvoorbeeld omdat je een paar dagen ziek bent) toch gewoon je deadline halen.

N.B. De planning moet je als bijlage in de stappen 1 t/m 3 opnemen.

Nut en noodzaak logboek:
een logboek heeft een aantal functies: het is voor jou en voor je begeleider een middel om inzicht te krijgen in de door jou gevolgde werkwijze en de mate waarin je erin slaagt om je vooraf gemaakte planning in praktijk te brengen.

In het logboek houd je bij:
- welke werkzaamheden je hebt uitgevoerd;
- of de uitvoering van deze werkzaamheden overeenstemt met je planning;
- reflectie: hoe verliepen de verschillende fasen? (denk aan afspraken, planning en feedback)

Juist omdat zaken in de praktijk wel eens anders lopen dan gepland is dit laatste onderdeel – reflectie – belangrijk. Licht bij dit onderdeel kort toe:
- wat je aan jouw planning hebt gehad;
- wat je bij het maken van deze stap goed of slecht afging en waarom;
- waarom de afspraken met- en aanwijzingen van je begeleider nuttig waren of juist niet.

Je kunt deze reflecties met jouw begeleider bespreken.

Noteer in je logboek ook de afspraken die je met je begeleider hebt gemaakt.

§2.2 Plagiaat en fraude

Het overnemen of gebruiken van de ideeën, woorden of teksten van iemand anders, zonder aan juiste en volledige bronvermelding te doen, wordt gezien als plagiaat. Dit is bij het schrijven van je profielwerkstuk niet toegestaan. Het plegen van plagiaat wordt gezien als een vorm van fraude. Je bent dan immers nalatig in je bronvermelding en maakt in dat geval misbruik van andermans werk ten gunste van jouw eigen onderzoek.

De digitale versie van je eindverslag (stap4) wordt gecontroleerd op plagiaat. Indien blijkt dat meer dan ***20%*** van de tekst is overgenomen uit andere bronnen, dan wordt dit beschouwd als plagiaat en daarmee als het plegen van fraude. Je PWS wordt in een dergelijk geval afgekeurd; dit betekent dat er geen eindbeoordeling plaats zal vinden en er dus geen eindcijfer voor je PWS. Bij constatering van plagiaat en fraude neemt de schoolleiding strikte maatregelen (zie de regeling voor het profielwerkstuk als onderdeel van het examenreglement op N@tschool (natschool.vavorijnmondcollege.nl) of op de website van het VAVO Rijnmond College: www.vavorijnmondcollege.nl).
Juist omdat het zo belangrijk is om dit te voorkomen wordt er hieronder uitgebreid stilgestaan bij een correcte wijze van citeren, het opnemen van voetnoten en een juiste weergave van een bronvermelding.

§2.3 Citeren, het opnemen van voetnoten en een bronvermelding

Het overnemen van ideeën, woorden of teksten van iemand anders mag enkel en alleen plaatsvinden als het een zinvolle aanvulling vormt op (of ondersteuning biedt aan) jouw eigen tekst en onderzoek.
Je behoort zo'n overname weer te geven in een citaat. Het betreffende stuk tekst dat je van iemand anders overneemt (van internet of uit een boek) zet je dan schuin tussen "aanhalingstekens" neer. Zo wordt voor jouw begeleider duidelijk dat je de tekst van iemand anders gebruikt ter ondersteuning van jouw eigen onderzoek.
Vervolgens is het van belang dat je bij het citaat nog aan juiste en volledige bronvermelding doet. Het is daarom altijd noodzakelijk om aan je citaat een voetnoot te verbinden. In een voetnoot verwijs je namelijk naar de bron (en doe je dus aan bronvermelding). Zo maak je duidelijk waar je het citaat vandaan hebt gehaald.

Voorbeelden van een juiste bronvermelding d.m.v. het plaatsen van voetnoten bij citaten (voor internetpagina's en boeken) vind je hieronder.

1. Voorbeeld van een goede bronvermelding voor internetpagina's.
In dit voorbeeld zie je hoe bij een citaat (het stuk tekst dat schuin "tussen haakjes" staat) van het internet aan bronvermelding wordt gedaan d.m.v. een voetnoot.

Voorbeeld:
"*Er zijn nu twee nieuwe "Standen"(zonder ze te noemen, want iedereen is nu citoyen of burger): "actieve burgers", mannen van boven de 25 jaar die een minimum aan belastingen betalen en "passieve burgers", vrouwen, jongeren, en de meeste arbeiders, boeren en armen. De "passieven" mogen niet stemmen of deelnemen aan*

de Nationale Garde. Tegenover 4 miljoen actieven staan 26 miljoen passieve burgers." [1]

2. Voorbeeld van een goede bronvermelding voor boeken.
In dit voorbeeld zie je hoe bij een citaat (het stuk tekst dat schuin "tussen haakjes" staat) uit een boek/onderzoek aan bronvermelding wordt gedaan d.m.v. een voetnoot.

Voorbeeld:
"*Op de avond van de vierde augustus 1789, tijdens een bijzonder gespannen en emotionele zitting, gaven adel en geestelijkheid zich over en leverden ze alle feodale privileges in. Alle belastingvrijstellingen en een hele reeks verplichtingen van boeren aan hun pachtheren werden afgeschaft. Het was de omverwerping van het feodale systeem.*" [2]

Tip voor het aanmaken van voetnoten
Om een voetnoot te maken dien je de cursor (de muisaanwijzer op je beeldscherm) in de tekstregel aan het eind van het citaat te plaatsen. Vervolgens gebruik je het makkelijkste de sneltoets CTRL+ALT+F. Of je gaat op het lint naar het blad 'verwijzingen' en klikt daar op "AB – Voetnoot invoegen". Er verschijnt nu achter het citaat een cijfertje, dat weer automatisch een verwijzing onder aan de pagina plaatst. Daar kun je vervolgens de bron juist en volledig vermelden.

[1] http://wikipedia.org/wiki/FranseRevolutie
[2] Cadbury, Deborah (2006) De verdwenen koning van Frankrijk. Amsterdam: Ooievaar, pag. 57.

DEEL III

BIJLAGEN

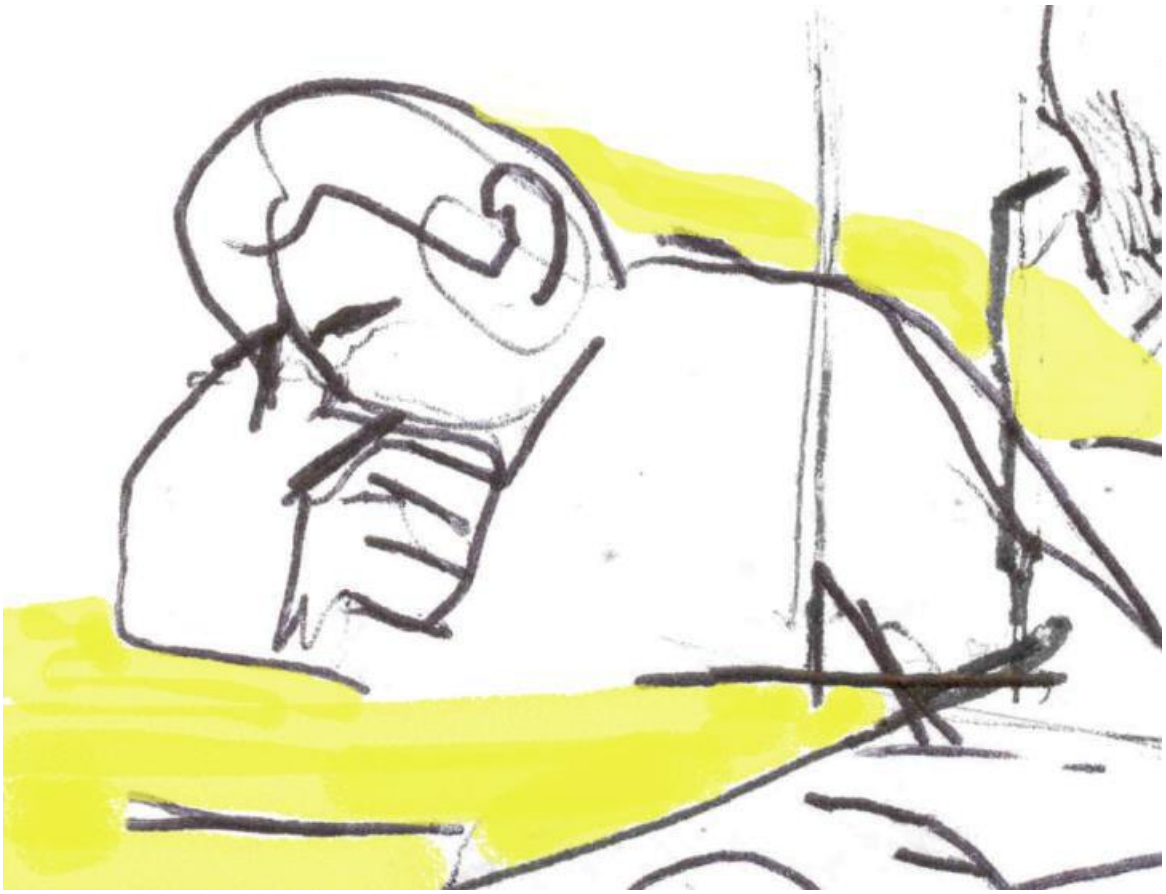

BIJLAGE 1 - Beoordelingscriteria per stap (2019-2020)

Hieronder volgen de beoordelingscriteria per stap die jouw PWS-begeleider bij elke stap hanteert.

STAP 1: KENNISMAKINGSGESPREK

Beoordelingscriteria met betrekking tot	**Maximum aantal punten**	**Behaald aantal punten**
De hoofdvraag: - Is de hoofdvraag goed afgebakend en duidelijk verwoord?	**1**	
De deelvragen: - Zijn de deelvragen goed afgebakend en duidelijk verwoord? - Sluiten de deelvragen aan bij de hoofdvraag?	**2**	
De **planning**: - Is de planning van de verschillende werkzaamheden om de deadline van stap 2 te halen voldoende uitgewerkt?	**1**	
Is de leerling (op tijd) verschenen bij het gesprek? Zo niet, dan 0 punten toekennen. Datum gesprek: _____	**1**	
Totaal aantal punten stap 1	**5**	
Kan de leerling verder met de hoofd- en deelvragen die tijdens het gesprek zijn besproken?*	**GO / NO GO**	

***Vervolgafspraken na een 'NO GO'**

Indien een leerling aan het eind van het kennismakingsgesprek een '*NO GO*' krijgt voor de hoofd- en deelvragen dient hij/zij binnen afzienbare tijd de hoofd- en deelvragen op orde te krijgen.

Leg duidelijk vast wanneer de leerling de nieuwe hoofd- en deelvragen moet hebben ingeleverd (*uiterlijk binnen 1 week na het gesprek*) en hoe de leerling op de hoogte wordt gesteld van een '*GO*' zodat hij of zij met de volgende stap verder kan.

Afspraken:

STAP 2: HOOFDLIJNENSCHEMA

Beoordelingscriteria met betrekking tot	**Maximum aantal punten**	**Behaald aantal punten**
De deelvragen: - Zijn de deelvragen zo afgebakend dat een beantwoording van de deelvragen leidt tot een antwoord op de hoofdvraag? - Zijn de deelvragen inhoudelijk correct en duidelijk verwoord?	**2**	
De onderzoekshypothese: - Is de onderzoekshypothese duidelijk uiteengezet?	**1**	
Het maken van onderscheid tussen hoofd- en bijzaken: - Kan de leerling onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken in de uitwerking van de hoofdlijnen?	**1**	
De uitwerking van de deelvragen op hoofdlijnen: - Zijn de deelvragen op hoofdlijnen voldoende en inhoudelijk correct uitgewerkt? - Is bij de uitwerking gebruik gemaakt van eigen bewoordingen?	**4**	
De bronnen/literatuurlijst per deelvraag: - Worden er per deelvraag voldoende bronnen vermeld om die deelvraag te kunnen beantwoorden? - Bevatten deze bronnen voldoende relevante en betrouwbare informatie?	**4**	
Wordt in het **logboek** inzichtelijk: - Welke werkzaamheden je hebt uitgevoerd? - Hoe deze werkzaamheden zich verhouden tot je planning? - Welke inzichten dit oplevert voor je volgende planning?	**3**	
De **planning**: - Is de planning van de verschillende werkzaamheden om de deadline van stap 3 te halen voldoende uitgewerkt? - Is de inschatting van de hoeveelheid tijd die elk van deze werkzaamheden weergegeven en realistisch?	**2**	
Is de uitwerking op hoofdlijnen (stap 2) op tijd ingeleverd? Zo niet, dan totaal 0 punten toekennen. Deadline stap 2: **maandag 25 november 2019 vóór 16.00 uur** ***Inleveren in Apprentice*** Inleverdatum:	**3**	
Totaal aantal punten stap 2	**20**	

STAP 3: HET CONCEPT

Beoordelingscriteria met betrekking tot	Maximum aantal punten	Behaald aantal punten
De inleiding: - Wordt de onderwerpkeuze gemotiveerd? - Worden de hoofd- en deelvragen samenhangend uiteengezet? - Wordt de opzet van het PWS voldoende beschreven?	**3**	
De structuur: - Is er sprake van een overzichtelijke opbouw, die correspondeert met de verschillende deelvragen?	**2**	
De uitwerking van de deelvragen: - Zijn de deelvragen voldoende uitgewerkt? - Komen alle relevante onderwerpen aan bod? - Is de uitwerking inhoudelijk correct? - Is de uitwerking in eigen bewoordingen weergegeven? - Is de uitwerking in correct Nederlands geschreven?	**10**	
De weergave van gebruikte bronnen: - Is er sprake van een juiste en correcte bronvermelding (bijvoorbeeld bij de weergave van een citaat)? - Worden de gebruikte bronnen (boeken, artikelen en/of websites) volgens de daarvoor geldende eisen overzichtelijk weergegeven in een literatuurlijst?	**2**	
De conclusie bevat: - een duidelijke en korte samenvatting; - een duidelijk en onderbouwd antwoord op de hoofdvraag.	**4**	
Wordt in het **logboek** inzichtelijk: - Welke werkzaamheden je hebt uitgevoerd? - Hoe deze werkzaamheden zich verhouden tot je planning? - Welke inzichten dit oplevert voor je volgende planning?	**3**	
De **planning**: - Is de planning van de verschillende werkzaamheden om de deadline van stap 4 te halen voldoende uitgewerkt? - Is de inschatting van de hoeveelheid tijd die elk van deze werkzaamheden weergegeven en realistisch?	**2**	
Is het concept (stap 3) op tijd ingeleverd? Zo niet, dan 0 punten toekennen. Deadline stap 3: **Vrijdag 31 januari 2020 vóór 16.00 uur** ***Inleveren in Apprentice*** Inleverdatum:	**4**	
Totaal aantal punten stap 3	**30**	

STAP 4: HET EINDVERSLAG

De digitale versie van je eindverslag wordt gecontroleerd op plagiaat. Indien blijkt dat meer dan ***20%*** van de tekst is overgenomen uit andere bronnen, dan wordt dit beschouwd als plagiaat en daarmee als het plegen van fraude. Je PWS wordt in een dergelijk geval afgekeurd; dit betekent dat er geen eindbeoordeling plaats zal vinden en er dus geen eindcijfer voor je PWS komt, met als gevolg dat er dit jaar geen diploma kan worden behaald.[3] In een dergelijk geval moet je je in het nieuwe cursusjaar inschrijven om je PWS af te ronden.

Indien jouw PWS deze toets der kritiek echter doorstaat, dan wordt stap 4 beoordeeld op basis van onderstaande beoordelingscriteria.

Beoordelingscriteria met betrekking tot:	**Maximum aantal punten**	**Behaald aantal punten**
De inhoud: - het geheel van inleiding, hoofd- en deelvragen, samenvatting en conclusie - inclusief de onderlinge samenhang; - de (vak)inhoudelijke kwaliteit; - de kwaliteit van de tekst qua Nederlandse taal; - het gebruik van eigen bewoordingen.	**30**	
De vorm: De mate waarin er sprake is van een verzorgd werkstuk en een overzichtelijke weergave van de verschillende onderdelen van het PWS: - titelpagina; - inhoudsopgave; - inleiding; - kerntekst (hoofdstukken); - conclusie; - literatuurlijst; - bronverwijzingen (voetnoten); - tabellen / grafieken e.d.	**5**	
Wordt in het **logboek** inzichtelijk: - Welke werkzaamheden je hebt uitgevoerd? - Hoe deze werkzaamheden zich verhouden tot je planning? - Welke inzichten reflectie op deze verhouding oplevert?	**3**	
Extra kwaliteit: - Een beloning voor aantoonbare extra kwaliteiten. Denk hierbij aan een PWS met bijzonder veel creativiteit, een experimenteel onderzoek, veel thematische diepgang.	**4**	

[3] Zie voor de maatregelen die de schoolleiding dan treft de regeling voor het profielwerkstuk als onderdeel van het examenreglement op N@tschool (natschool.vavorijnmondcollege.nl of op de website van het VAVO Rijnmond college: www.vavorijnmondcollege.nl

Is de eindversie (stap 4) op tijd ingeleverd? Deadline stap 4: maandag 2 **maart, 2020 vóór 16.00 uur** ***Inleveren in Apprentice én op papier bij je begeleider!*** Inleverdatum:	**3**	
Totaal aantal punten stap 4	**45**	
PERCENTAGE PLAGIAAT	**MAX 20%**	

N.B. Het op tijd inleveren van je PWS levert punten op. Als je je eindversie na het verstrijken van de deadline inlevert dan wordt per week te laat 10 punten in mindering gebracht, met een maximum van 30 volle punten.

Dat betekent dat je je eindversie hooguit drie weken na het verstrijken van de deadline van stap 4 kunt inleveren. Let op: Dit beleid is alleen van toepassing op leerlingen die alle voorgaande stappen 1 t/m 3 al hebben afgerond en dus alleen hun eindversie (stap 4) nog dienen in te leveren. Heb je vóór deze datum je eerdere stappen overgeslagen of niet correct afgerond met toestemming van je PWS-begeleider, dan vindt er geen eindbeoordeling meer plaats.

Een eindverslag dat wordt ingeleverd na 23 maart 2020 (na 12.00 uur) wordt niet meer geaccepteerd en dus niet meer beoordeeld!

BIJLAGE 2 - Totaalbeoordeling profielwerkstuk (2019-2020)

TOTAALBEOORDELING PROFIELWERKSTUK

NAAM LEERLING: ……..

KLAS: VWO

TITEL PWS: ……

VAK: …….

NAAM BEGELEIDEND DOCENT: ……

DATUM: ……

Inhoud	inleverdata	*punten*
Beoordelingsmoment I kennismakingsgesprek (*stap 1*)	Gesprek tussen 23.09.2019 en 11.10.19	……/ 5 GO / NO GO
Beoordelingsmoment II hoofdlijnenschema (*stap 2*)	Maandag 25.11.2019 vóór 16.00 uur	……/ 20
Beoordelingsmoment III het concept (*stap 3*)	Vrijdag 31.01. 2020 vóór 16.00 uur	……/ 30
Beoordelingsmoment IV het eindverslag (*stap 4*)	Maandag 02.03.2020 vóór 16.00 uur	……/ 45
Totaal (100 punten = 10)		……/ 100
Puntenaftrek voor te laat inleveren: 10 punten per week te laat, tot een maximum van 30 punten[4]		
CIJFER PWS		……
Naam + handtekening begeleidend docent		
PERCENTAGE PLAGIAAT	**MAX 20%**	

[4] Als een eindverslag (stap 4) later dan drie weken na het verstrijken van de deadline van stap 4 wordt ingeleverd (***dus 23 maart na 12.00 uur 2020***), wordt dit niet meer geaccepteerd en daarmee ook niet beoordeeld (zie de toelichting bij stap 4 of §1.8).

BIJLAGE 3 - Beoordelingscriteria opwaardering PWS

STAP 1: GESPREK KWALITEIT PWS (tussen 23.09.19 en 11-10-2019)

Beoordelingscriteria met betrekking tot	**Maximum aantal punten**	**Behaald aantal punten**
De hoofdvraag: - Is de hoofdvraag op VWO niveau goed afgebakend en duidelijk verwoord?	**1**	
De deelvragen: - Zijn de deelvragen goed afgebakend en duidelijk verwoord? - Sluiten de deelvragen aan bij de hoofdvraag?	**1**	
Onderzoekshypothese: - Is de onderzoekshypothese duidelijk uiteengezet?	**1**	
De **planning**: - Is de planning van de verschillende werkzaamheden om de deadline van stap 2 te halen voldoende uitgewerkt?	**1**	
Is de leerling (op tijd) verschenen bij het gesprek? Zo niet, dan 0 punten toekennen. Datum gesprek: _____	**1**	
Totaal aantal punten stap 1	**5**	
Is in het gesprek tussen begeleider en leerling: - Een duidelijk idee ontstaan over wat benodigd is om het HAVO-PWS op VWO-niveau te krijgen of om het VWO-PWS inhoudelijk te verbeteren? - Heeft de leerling zelf actief meegedacht hierbij?	**JA** **JA**	**NEE** **NEE**
Kan de leerling verder met de hoofd- en deelvragen die tijdens het gesprek zijn besproken?*	**GO / NO GO**	

***Vervolgafspraken na een 'NO GO'**

Indien een leerling aan het eind van het gesprek een '*NO GO*' krijgt voor de hoofd- en deelvragen en de kwaliteit van het PWS dient hij/zij binnen afzienbare tijd de hoofd- en deelvragen op orde te krijgen.

Leg duidelijk vast wanneer de leerling de nieuwe hoofd- en deelvragen moet hebben ingeleverd (*uiterlijk binnen 1 week na het gesprek*) en hoe de leerling op de hoogte wordt gesteld van een '*GO*' zodat hij of zij met de volgende stap verder kan.

Afspraken:

STAP 2: UITWERKING VAN DE AANPASSINGEN

Beoordelingscriteria met betrekking tot	**Maximum aantal punten**	**Behaald aantal punten**
De uitwerking van aanpassingen: - Zijn de aanpassingen op hoofdlijnen voldoende en inhoudelijk correct uitgewerkt? - Is bij de uitwerking gebruik gemaakt van eigen bewoordingen?	**7**	
De bronnen/literatuurlijst per deelvraag: - Worden er per aanpassing voldoende bronnen vermeld om die aanpassing te kunnen realiseren? - Bevatten deze bronnen voldoende relevante en betrouwbare informatie?	**4**	
Wordt in het **logboek** inzichtelijk: - Welke werkzaamheden je hebt uitgevoerd? - Hoe deze werkzaamheden zich verhouden tot je planning? - Welke inzichten dit oplevert voor je volgende planning?	**3**	
De **planning**: - Is de planning van de verschillende werkzaamheden om de deadline van stap 3 te halen voldoende uitgewerkt? - Is de inschatting van de hoeveelheid tijd die elk van deze werkzaamheden weergegeven en realistisch?	**3**	
Is de uitwerking op hoofdlijnen (stap 2) op tijd ingeleverd? Zo niet, dan 0 punten toekennen. Deadline stap 2: **maandag 25 november 2019 vóór 16.00 uur** ***Inleveren in Apprentice*** Inleverdatum:	**3**	
Totaal aantal punten stap 2	**20**	

STAP 3: HET CONCEPT

Beoordelingscriteria met betrekking tot	**Maximum aantal punten**	**Behaald aantal punten**
De aanpassingen: - Zijn de aanpassingen voor het bereiken van VWO-niveau voldoende uitgewerkt. - Komen alle relevante verbeterpunten aan bod? - Is de uitwerking inhoudelijk correct? - Is de uitwerking in eigen bewoordingen weergegeven? - Is de uitwerking in correct Nederlands geschreven?	**10**	
De uitwerking van de deelvragen: - Zijn de deelvragen voldoende uitgewerkt? - Komen alle relevante onderwerpen aan bod? - Is de uitwerking inhoudelijk correct? - Is de uitwerking in eigen bewoordingen weergegeven? - Is de uitwerking in correct Nederlands geschreven? - Is er sprake van een overzichtelijke opbouw, die correspondeert met de verschillende deelvragen?	**10**	
De weergave van de nieuwe gebruikte bronnen: - Is er sprake van een juiste en correcte bronvermelding (bijvoorbeeld bij de weergave van een citaat)? - Worden de gebruikte bronnen (boeken, artikelen en/of websites) volgens de daarvoor geldende eisen overzichtelijk weergegeven in een literatuurlijst?	**2**	
Wordt in het **logboek** inzichtelijk: - Welke werkzaamheden je hebt uitgevoerd? - Hoe deze werkzaamheden zich verhouden tot je planning? - Welke inzichten dit oplevert voor je volgende planning?	**2**	
De **planning**: - Is de planning van de verschillende werkzaamheden om de deadline van stap 4 te halen voldoende uitgewerkt? - Is de inschatting van de hoeveelheid tijd die elk van deze werkzaamheden weergegeven en realistisch?	**2**	
Is het concept (stap 3) op tijd ingeleverd? Zo niet, dan 0 punten toekennen. Deadline stap 3: **vrijdag 31 januari 2020 vóór 16.00 uur** ***Inleveren in Apprentice.*** Inleverdatum:	**4**	
Totaal aantal punten stap 3	**30**	

STAP 4: HET EINDVERSLAG

De digitale versie van je eindverslag wordt gecontroleerd op plagiaat. Indien blijkt dat meer dan 20% van de tekst is overgenomen uit andere bronnen, dan wordt dit beschouwd als plagiaat en daarmee als het plegen van fraude. Je PWS wordt in een dergelijk geval afgekeurd; dit betekent dat er geen eindbeoordeling plaats zal vinden en er dus geen eindcijfer voor je PWS komt, met als gevolg dat er dit jaar geen diploma kan worden behaald.[5] In een dergelijk geval moet je je in het nieuwe cursusjaar inschrijven om je PWS af te ronden
Indien jouw PWS deze toets der kritiek echter doorstaat, dan wordt stap 4 beoordeeld op basis van onderstaande beoordelingscriteria.

Beoordelingscriteria met betrekking tot:	**Maximum aantal punten**	**Behaald aantal punten**
De inleiding: - Wordt de onderwerpkeuze gemotiveerd? - Worden de hoofd- en deelvragen samenhangend uiteengezet? - Wordt de opzet van het PWS voldoende beschreven?	**3**	
Hoofd en deelvragen: - de (vak)inhoudelijke kwaliteit; - de kwaliteit van de tekst qua Nederlandse taal; - het gebruik van eigen bewoordingen.	**20**	
De aangepaste conclusie: - bevat een heldere en korte samenvatting; - bevat een helder en onderbouwd antwoord op de hoofdvraag. - is uitgebreid op basis van de aanpassingen voor VWO niveau	**4**	
De vorm: De mate waarin er sprake is van een verzorgd werkstuk en een overzichtelijke weergave van de verschillende onderdelen van het PWS: - titelpagina / inhoudsopgave / inleiding / kerntekst (hoofdstukken) / conclusie / literatuurlijst /bronverwijzingen (voetnoten) / tabellen / grafieken	**7**	
Extra kwaliteit: - Een beloning voor aantoonbare extra kwaliteiten. Denk hierbij aan een PWS met bijzonder veel creativiteit, een experimenteel onderzoek, veel thematische diepgang.	**5**	

[5] Zie voor de maatregelen die de schoolleiding dan treft de regeling voor het profielwerkstuk als onderdeel van het examenreglement op N@tschool (natschool.vavorijnmondcollege.nl of op de website van het VAVO Rijnmond college: www.vavorijnmondcollege.nl

Wordt in het logboek inzichtelijk: - Welke werkzaamheden je hebt uitgevoerd? - Hoe deze werkzaamheden zich verhouden tot je planning? - Welke inzichten reflectie op deze verhouding oplevert?	**3**	
Is de eindversie (stap 4) op tijd ingeleverd? Deadline stap 4: **maandag 2 maart 2020 vóór 16.00 uur** ***Inleveren in Apprentice én op papier bij je begeleider!*** Inleverdatum:	**3**	
Totaal aantal punten stap 4	**45**	
PERCENTAGE PLAGIAAT	**MAX 20%**	

N.B. Het op tijd inleveren van je PWS levert punten op. Als je je eindversie na het verstrijken van de deadline inlevert dan wordt per week te laat 10 punten in mindering gebracht, met een maximum van 30 volle punten.

Dat betekent dat je je eindversie hooguit drie weken na het verstrijken van de deadline van stap 4 kunt inleveren. Let op: Dit beleid is alleen van toepassing op leerlingen die alle voorgaande stappen 1 t/m 3 al hebben afgerond en dus alleen hun eindversie (stap 4) nog dienen in te leveren. Heb je vóór deze datum je eerdere stappen overgeslagen of niet correct afgerond met toestemming van je PWS-begeleider, dan vindt er geen eindbeoordeling meer plaats.

Een eindverslag dat wordt ingeleverd 23 maart 2020 (na 12.00 uur) wordt niet meer geaccepteerd en dus niet meer beoordeeld!

BIJLAGE 4 - TOTAALBEOORDELING OPGEWAARDEERD PWS

TOTAALBEOORDELING OPGEWAARDEERD PROFIELWERKSTUK

NAAM LEERLING: ……..

KLAS: HAVO → VWO / VWO → VWO (*omcirkel wat van toepassing is*)

TITEL PWS: ……

VAK: ……..

NAAM BEGELEIDEND DOCENT: ……

DATUM: ……

Inhoud	inleverdata	*punten*
Beoordelingsmoment I gesprek kwaliteit PWS (*stap 1*)	Gesprek vindt plaats tussen 23.09.19 en 11.10.19	……/ 5 GO / NO GO
Beoordelingsmoment II uitwerking aanpassingen (*stap 2*)	Maandag 25.11.19 vóór 16.00 uur	……/ 20
Beoordelingsmoment III het concept (*stap 3*)	Vrijdag 31.01.19 vóór 16.00 uur	……/ 30
Beoordelingsmoment IV het eindverslag (*stap 4*)	Maandag 02.03.20 vóór 16.00 uur	……/ 45
Totaal (100 punten = 10)		……/ 100
Puntenaftrek voor te laat inleveren: 10 punten per week te laat, tot een maximum van 30 punten[6]		
CIJFER PWS		……
Naam + handtekening begeleidend docent		
PERCENTAGE PLAGIAAT	**MAX 20%**	

[6] Als een eindverslag (stap 4) later dan drie weken na het verstrijken van de deadline van stap 4 wordt ingeleverd (***23 maart na 12.00 uur 2020***), wordt dit niet meer geaccepteerd en daarmee ook niet beoordeeld (zie de toelichting bij stap 4 of §1.6).